

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Suomi-koulujen kehittämisestä ja rahoituksesta sekä ulkomailla asuvien perusopetusikäisten etäopetuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sari Sarkomaa /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 336/2021 vp:

Millä tavoin opetus- ja kulttuuriministeriö aikoo järjestää Suomi-koulujen kestävän ja pysyvän tukemisen sekä rahoituksen,

miten OKM aikoo järjestää saavutettavan, suunnitelmallisen ja laadukkaan ulkomaille suuntautuvan etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen järjestämisen ja kehittämisen sekä siihen tarvittavan riittävän ja kestävän rahoituksen, kun opetusta ei voida sisällyttää perusopetuslakiin,

miten opetus- ja kulttuuriministeriö varmistaa, että etäopetusmahdollisuudet turvataan myös ulkomailla oleskeleville suomalaisille perusopetusikäisille nuorille ja

millä tavoin turvataan Kansanvalistusseuran riittävä ja kestävä rahoitus, mikäli opetusta ei ole mahdollista järjestää perusopetuslain näkökulmasta järjestämisvastuullisena tahona?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Perusopetuslain (1288/1999) 4 §:n mukaisesti kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville 26 §:n 1 momentissa tarkoitetuille oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Kunnalla tai Suomen valtiolla ei ole katsottu olevan velvollisuutta järjestää opetusta ulkomailla oleskelun ajaksi, vaan oppivelvollisen opetuksen järjestäminen on tällöin oppivelvollisen huoltajan vastuulla. Ulkomailla asumisen aikana lapsi voi käydä esimerkiksi ulkomailla toimivaa suomalaista peruskoulua, paikallista koulua, kansainvälistä koulua tai Eurooppa-koulua. Huoltaja voi myös vastata lapsen opetuksesta.

1.8.2021 voimaan tulevan oppivelvollisuuslain (1214/2020) 4 §:n 4 momentin mukaisesti jatkossa perusopetuksen jälkeistä oppivelvollisuuskoulutusta voi suorittaa opiskelemalla oppivelvollisuuslaissa tarkoitettua koulutusta vastaavassa koulutuksessa Ahvenanmaalla tai ulkomailla. Säännöksen tarkoitus mahdollistaa sen, että Suomessa vakinaisesti asuva oppivelvollinen voi halutessaan opiskella myös Ahvenanmaalla tai ulkomailla, jos opiskelu vastaa oppivelvollisuuslaissa tarkoitettua koulutusta. Sen sijaan opetuksen, koulutuksen tai etäopetuksen järjestämisvelvollisuutta Suomen valtiolla ulkomailla oleskeleville oppivelvollisille ei ole.

Valtionavustuksen Suomi-koulujen rahoitus perustuu Opetushallituksen 14.11.2001 tekemään päätökseen (106/382/2001) niin sanotun Suomi-kouluissa suomen/ruotsin kielen täydentävään opetukseen myönnettävän valtionavustuksen perusteista. Päätös noudattaa opetusministeriön 11.3.1977 vahvistamia ulkosuomalaisten lasten koulunkäynnin tukemista koskevia ohjeita (dnro 11590/04/75). Suomi-koulujen toiminta on varsinaisen kouluopetuksen ulkopuolella annettavaa opetusta suomen tai ruotsin kielessä ja perehtymisessä Suomen oloihin. Suomi-koulun ylläpitäjäksi hyväksytään vanhempainyhdistys tai muu yhteisö. Koska Suomi-koulut eivät ole osa virallista koulutusjärjestelmää, ne eivät voi saada toimintaansa valtionosuutta. Suomi-koulujen toimintaa tuetaan valtionavustuksilla eduskunnan päättämän valtiontalousarvion puitteissa. Suomi-kouluja koskevan lainsäädännön tai rahoituksen muuttamiseksi ei ole valmisteilla toimia.

Kirjallisen kysymyksen vastauksen (KKV 318/2021 vp) mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö ei ole valmistelemassa valtakunnallista etäopetussuunnitelmaa tai valtakunnallista etäkoulua. Opetus- ja kulttuuriministeriö on seurannut kevään 2020 soveltamisasetusten ja väliaikaisten lakien (521/2020 ja 1191/2020) vaikutuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriön Oikeus oppia -kehittämishjelmalla edistetään koulutuksellista tasa-arvoa sekä lapsen ja koulunkäynnin tukea ja inklusiota, uudistetaan lainsäädäntöä, vahvistetaan varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen rahoitusjärjestelmien vaikuttavuutta sekä etsitään yhdenvertaisuutta vahvistavia, vaikuttavia käytänteitä ja toimintatapoja. Työryhmän tehtäviin kuuluu myös seurata ja analysoida koronavirusepidemian aiheuttamia seurauksia varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen alalla erityisesti tasa-arvon ja eriarvoistumiskehityksen näkökulmista sekä valmistella näihin liittyviä toimenpide-ehdotuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa parhaillaan käynnissä olevaa Kuntaliiton Koulutus palveluna –verkostoprojektia, jossa kuntien, koulutuksen järjestäjien ja koulutusmuotojen välisillä yhteistyömuodoilla etsitään uudenlaisia, toimivia ratkaisuja koulutuksen saatavuuden, saavutettavuuden ja laadun varmistamiseen eri puolilla maata. Verkostoprojektin tavoitteena on lisätä ymmärrystä koulutuksesta palveluna, joka ei ole sidottu ainoastaan koulurakennukseen.

Helsingissä 8.6.2021

Opetusministeri Jussi Saramo